

Zápis z jednání 1. pracovního týmu Odborné komise pro důchodovou reformu

Ukončení II. pilíře a nastavení parametrů III. Pilíře

Datum: 30. 03. 2015, 9:00

Místo: Klub, budova MPSV Na Poříčním právu 1, Praha 2

Přítomni: dle přiloženého seznamu

XX

Pan Vít **Samek** na začátku přivítal přítomné, zahájil jednání a ve stručnosti zrekapituloval jednotlivá témata z počátku února, která by se měla odrazit v české legislativě. Témata byla nastíněna v následujícím pořadí:

- a) Koncepční změny reformy třetího pilíře
- b) Pracovní rizika a doplňkové důchodové systémy
 - *v rámci tohoto bodu upozornil přítomné na projekt Evropských odborů, které realizují společný projekt věnující se tzv. „náročným pracem“ (arduous work). Evropská odborová konfederace ve spolupráci s odvětvovými odborovými centrály vypracovaly společnou deklaraci, ve které je obsaženo několik podstatných bodů. Přičemž asi nejzajímavější z nich je ten, který stanoví, že je důležité zabývat se otázkou jednotlivých kategorií povolání, která jsou označována jako nebezpečná, náročná, právně je zakotvit, a poté realizovat opatření v oblasti BOZP, prevence nemocí z povolání a umožnit, aby lidé v těchto profesích získali šanci na předčasné důchody v prvním a druhém pilíři.*
- c) Podíl zaměstnavatelů na financování příspěvků ve prospěch zaměstnanců do III. pilíře
 - *bude příště rozebráno Ing. Pavlem Jiříčkem, PhD., viceprezidentem Svazu průmyslu na příkladu z praxe*

Dále pan **Samek** nastínil program zasedání, který je následující:

- 1) Úprava výše státních příspěvků – návrh Martina Potůčka
- 2) Diskuze nad navrhovanými změnami, předloženými Asociací penzijních společností

A následně seznámil přítomné s informací, že se na pracovní tým obrátila Jana Michalíková, předsedkyně Asociace pro kapitálový trh, která navrhla za člena PT1 Odborné komise pana Jana Vedrala, významného experta v oblasti investování. Za

jeho přítomnosti pak bude možné probírat i témata, navržena přímo Asociací pro kapitálový trh, jako jsou např. nízké úrokové sazby státních dluhopisů a jejich vliv na výnosy penzijních investic ad. Informoval dále o tom, že pana Vedrala pozval na jednání PT1.

Následně bylo přikročeno k projednání bodu programu č. 1) - Úprava výše státních příspěvků

Předseda OK pan Martin **Potůček** nejprve upozornil pracovní tým, že by rád do půlky května měl od každého z pracovních týmu konkrétní návrhy k projednání na OK. Poté předložil aktuální **návrh na snížení hranice pro nárok na státní příspěvek ve III. pilíři** ze dne 4. 2. 2015. Návrh je k dispozici na: <http://1url.cz/RSm4>.

Hlavním obsahem tohoto návrhu je, že hranice 300Kč/ měsíčně, kterou zákon stanoví pro nárok účastníka na státní podporu, může být v některých případech pro některé účastníky nedosažitelná. A naopak může odradit ty jedince, kteří by si tuto podporu zasloužili. S ohledem na skutečnost, že by do III. pilíře vstupovaly děti od narození, tak by tento návrh umožnil i rodinám, které mají více dětí a přitom nejsou příjmově příliš zajištěné, aby již od počátku mohly pro své děti spořit úložkou ve výši 100Kč/měsíčně s nárokem na státní podporu. Otázkou zůstává, do kolika let by tato podpora mohla být upravena. V návrhu je počítáno s hranicí 26 let, která je v současné době již zakotvena v nepojistných sociálních dávkách. Hranice může být dána i vstupem dítěte do pracovního procesu, nemusí být určena pouze věkem. Na předchozí diskusi zaznělo, že ono zvýšení hranice oproti původním 100 Kč, bylo dáno proto, aby si lidé více spořili. Je také otázkou, zda by se fondům takto nízké úložky vyplatily. Avšak i tak by se měl pracovní tým tímto návrhem zabývat, jelikož právě tento návrh rozšiřuje počet potencionálních účastníků a pomůže to i méně majetným pojistit své děti již od počátku.

Diskuze k bodu:

Pan Vít **Samek** uvedl, že OK k tomuto návrhu má určitý mandát – vytvářet pobídky ke zvýšení motivace k účasti a zvyšování příspěvků i ve skupinách obyvatelstva s nižšími příjmy. Avšak jelikož zaznívá mnoho silných argumentů pro i proti, je třeba znát vyjádření obou stran, kterých se tento návrh týká nejvíce, a to APS a MF.

Pan Vladimír **Bezděk** se dotázal, zda modifikace státní podpory by se týkala pouze dětí – osob mladší 26 let. Na dotaz se mu dostalo pozitivní odpovědi. Tedy za tohoto předpokladu by návrh byl z pohledu APS přijatelný. V první fázi se obávali, že kdyby návrh týkal všech klientů, tedy i dospělých, došlo by ke zpětnému kroku ve věci státní podpory. Ale za předpokladu, že se tímto doplní pouze nové opatření, APS by návrh podporovala. Kvantitativní dopady zatím nejsou vymezené, ale osobně odhaduje, že v kategorii 26 a mladší, by mohla být penetrace 10 – 20% v dané věkové kohortě,

s určitou náběhovou křivkou v čase. Tedy 10 – 20 tis. potencionálních účastníků v daném ročníku narození.

Pan Vít **Samek** poté požádal o obdobné vyjádření zástupce MF, a dále požádal, zda by mohli do příští schůze zástupci tohoto ministerstva vyčíslit, jak nákladné by podobné opatření bylo pro 10 tis. účastníků ve vyjádření ročních výdajů ze státního rozpočtu.

Pan Martin **Potůček** uvedl, že Jan Kubica zformuloval doplňující náměty pro případ, že bude přijat systém spoření již od narození. Tento podklad bude také přílohou zápisu a může s ním být dále pracováno.

Paní Jana **Herboczková** za sebe uvedla, že tento návrh je z jejího pohledu nesystémový, neboť spíše motivuje ke snížení úložky. Pozastavuje se nad tím, proč návrh pracuje zrovna s věkem 26 let, proč to není osmnáctý rok, popř. okamžik dosažení zletilosti podle NOZ a kdy je vlastně ten okamžik, kdy se účastník začne živit prací. V případě existence dvojkolejnosti by rozhodně bylo třeba upravit informační systém MF, a stát by na to musel vynaložit finanční prostředky. Otázkou však je, jaký by takové opatření mělo přínos, jelikož v současné době do systému vstupuje tak zhruba 1% osob, které v daném roce dosáhly věku 18 let. Odhad 10 000 nových účastníků je nadnesený, návrh v praxi nebude mít reálný dopad.

Pan Martin **Potůček** k tomu uvedl, že je zcela legitimní uvažování výnosy rovná se náklady. Ale když rodič dítěto přihlásí do tohoto systému, lze očekávat, že dítě v tomto systému zůstane. A po nástupu do zaměstnání si bude spořit, čímž do systému nějaké finanční prostředky bude přinášet v řádu desítek let.

Pan Miroslav **Jára** uvedl, že v současné době už existuje stavební spoření, a lze je použít i na jiné životní potřeby jedince. A vyjádřil svůj názor, zda konkurenčně zde není vytvářen další konkurenční systém. Mít tu dva obdobné systémy není dobré a může na tom být špatně jak stavení spoření tak penzijní spoření.

Pan Vít **Samek** uvedl, že tomu rozumí a tato debata se již rozvinula v minulosti. Ale je třeba v činnosti PT1 hledat cesty k tomu, aby vláda naplnila svůj program k podpoře doplňkového penzijního spoření, ke které se zavázala. Dále požádal zástupce MF, zda by se mohli vyjádřit k tomu, zda půjde či nepůjde v případě podpory uzavírání smluv o doplňkovém penzijním spoření i pro děti od jejich narození a při návratu k poskytování státního příspěvku i při nižších částkách než 300 Kč měsíčně, pouze o převádění peněz z jednoho systému do jiného systému či o navýšení celkových úspor.

Pan Jaroslav **Vostatek** sdělil, že návrh nepodporuje, protože je naprosto nesystematický a jde proti racionálním dílčím reformám systému. Produkty je třeba naopak zjednodušovat. Třetí pilíř ve světě není pro chudé, ale pro střední třídu, tak k tomu přistupují i labouristé. Podporovat penzijní spoření může mít smysl, jen když se tam budou dávat rozumné peníze, dávat tam stovku nebo dvě měsíčně je naprosto mimo racionalitu. Navíc za stavu, že u nás máme stavební spoření. Pojistit děti na

jejich stáří je holý nesmysl. Samozřejmě se vždy nějaký jedinec najde, který to uzavře, ale to je vše. Nemáme ani dostatek informací o tom, kolik účastníků neplatí sjednaný příspěvek, nebo že zaplatí jeden až dva měsíce za rok atd. Je třeba celý systém racionalizovat, ne hledat jakási „vylepšení“ na úkor racionality systému jako celku.

Pan Vladimír **Bezděk** uvedl, že nejde o konkurenci mezi důchodovým a stavebním spořením, neboť oba produkty mají úplně jiný investiční horizont. Stavební spoření je produkt s optimálním investičním horizontem tak šesti let, navíc produkt je určen pro následnou půjčku. Penzijní produkt obecně by měl mít kumulační fázi v délce několika dekád. Dnes se však ve třetím pilíři jedinec objevuje poprvé v průměru kolem 45 let. Čímž je proces kumulace zdrojů omezen na jednu až dvě dekády. Proto se navrhuje, aby se do tohoto systému mohlo vstoupit již ve věku mládeže. Je pravdou, že by šlo o rys produktů světově atypický, ale ve světě také nikde před dvaceti lety nebyl produkt, který by kombinoval ve III. pilíři daňovou podporu a státní příspěvek, a nyní to začíná být používáno v řadě jiných zemí. Světová zkušenost je důležitá, ale nesmíme ji brát jako nějaké dogma.

Pan Vít **Samek** uvádí, že hlavním cílem navrhovaných změn ve III. pilíři je do systému přivést mladé lidi. Jejich ekonomická situace nebude v průběhu života neměnná. Ten kdo má malý příjem v mladším věku, bude mít šanci se do systému zapojit alespoň malou částkou a poté když v průběhu své další pracovní aktivity bude mít příjem vyšší, bude své příspěvky zvyšovat. Důležité je, aby do svého uvažování i děti a mladí lidé vtělili důležitost spoření na stáří – na to bude třeba zaměřit i výchovu k finanční gramotnosti na školách.

Pan Martin **Potůček** uvádí, že nelze zaměňovat druhý pilíř v mezinárodní terminologii s třetím pilířem v ČR, to považuje za nepřislušné. Je zřejmé, že III. pilíř v ČR je v mezinárodní terminologii II. pilířem, určeným nejširšímu okruhu potenciálních účastníků. Dle mezinárodní zkušenosti se doporučuje posilovat doplňkovou roli soukromých penzí se zaměřením na populační skupiny, které potřebují usnadnit přístup i těm, kteří se do systému zapojují hůře. Což je zcela kompatibilní s diskutovaným návrhem.

Pan Vít **Samek** ukončil diskuzi k bodu jedna s tím, že konkrétní návrh existuje, jsou k němu vyslovovány jak souhlasné, tak nesouhlasné názory. Návrhy bude třeba následně předjednat s politickými představiteli koaličních stran, aby bylo možné ty, které budou politicky průchodné, připravit k legislativnímu zpracování.

Dále přikročil k bodu 2) programu - Diskuze nad navrhovanými změnami, předloženými Asociaci penzijních společností, a navrhl postupovat systematicky, čili dle jednotlivých bodů obdržných od pana Bezděka a vést ke každému z nich samostatně diskuzi. Navrhované změny byly předloženy v tomto znění:

Navrhované změny, které APS navrhuje pro diskuzi na PT1 a OK pro DR:

1. Smlouvy pro děti – umožnit ve věku 18 až 26 let (při ekonomickém osamostatnění se dítěte) jednorázově možnost částečného výběru naspořených prostředků, jde o určitou dobu částečné výsluhové penze. APS v tom vidí významný psychologický prvek pro uzavření spoření již pro dítě s ohledem na jinak extrémně dlouhou spořicí fázi takové smlouvy (60 až 70 let).
2. Vrátit se k fixně stanovenému věku pro vznik nároku na dávku, místo vazby na statutární důchodový věk jednotlivce. Ideálně ve výši 60 let jako je tomu i v životním pojištění. Potenciální klienti indikují, že nejistota spojená s přesnou výší jejich „státního“ důchodového věku za 20 či 30 let se přelévá i do nového třetího pilíře a lidé raději vstup do něj i z tohoto důvodu odkládají.
3. Distribuce – v lednu 2015 ubylo 15 % vázaných zástupců oprávněných distribuovat penze oproti prosinci 2014 (pokles z cca 10.200 osob na cca 8.600 osob). Na konci roku 2014 totiž končila platnost licencí získaných po změně systému v roce 2013. 15% osob se rozhodlo své licence neobnovit. Distribuční trh penzí je přeregulovaný a i tato statistika to dokládá. APS proto navrhuje alespoň mírnou úpravu dnešního systému spočívající v tom, že licence a s ní spojený poplatek by se obnovoval nikoliv ročně (jako nyní), ale jednou za dva roky.
4. APS navrhuje změnu způsobu úplaty z transformovaného fondu (dnes je stanovena fixní ve výši max. 0,6 % z objemu aktiv a poměrná ve výši max. 15 % ze zisku na úrovni transformovaného fondu; nový návrh APF říká 0,8 % a 10 % ze zisku, což představuje zvýšení celkové úplaty o cca 0,1 % objemu spravovaných prostředků. Důvodem je významný a bohužel již dlouhodobě pozorovaný pokles výnosů státních dluhopisů (v lednu 2015 se výnosy 10ti letých českých státních dluhopisů pohybovaly pod 0,5 % ročně). Dostát garanci nezáporné nuly v transformačních fondech bude pro akcionáře v tomto prostředí nízkých výnosů kapitálově více a více náročnější. V jiných finančních produktech garantujících klientům jistý výnos se tato změna podmínek na finančních trzích promítá do regulace (viz pokles TÚM v kapitálovém životním pojištění), avšak v transformačních penzijních fondech se hodnota závazku vůči klientovi nijak nesnižuje. Návrh vytváří možnost pro akcionáře penzijních společností se na tento vývoj alespoň trochu připravit. Alternativou může být další konsolidace trhu penzijních společností, byť již dnes na trhu funguje pouze 8 penzijních společností. Suma prostředků v garantovaných fondech ještě řadu let poroste (dnes je tam 312 mld. proti 5 mld. v novém III. pilíři) a prostředí nízkých výnosů na finančních trzích dle projekcí (např. MFČR i ČNB) bude v nejbližších 2-3 letech přetrvávat. Tomuto tlaku tak nelze uniknout, a proto by měl tento trend být předvídan.
5. Musíme hledat cesty k přítoku prostředků do III. pilíře, potenciál na straně zvýšení příspěvků účastníků je relativně malý – řešení je třeba hledat i u zaměstnavatelů, navrhujeme zvýšit limit daňového osvobození příspěvků na straně zaměstnavatele (společný limit pro penze a životní pojištění) na 50 000 Kč ročně a u zaměstnanců z 12 000 Kč na 24 000 Kč ročně. Kromě dlouhodobého efektu by to mohlo v roce

2016 napomoci i ke zvýšení motivace převodu části zdrojů z rušeného II. Pilíře do III. pilíře.

6. Upravit výpočet příspěvku účastníka na penzijní produkty pro odpočet od základu DPFO. Nyní je to účastníkem zaplacený příspěvek snížený o 12 tis Kč, nově by to byl účastníkem zaplacený příspěvek snížený o příspěvky účastníka, ke kterým byl nárokován státní příspěvek. To by mohlo zvýšit přítok příspěvků účastníka do systému o stovky mil až 1 mld Kč ročně.
7. Matching contributions – dnes přispívá zaměstnavatel cca 20 % účastníků, průměrně cca 700 Kč měsíčně. APS navrhuje v rámci možných dlouhodobých systémových úprav třetího pilíře, aby byl povinný příspěvek zaměstnavatele k příspěvku zaměstnance ve výši $\frac{1}{2}$ příspěvku zaměstnance. K takovýmto příspěvkům zaměstnance by již nenáležela podpora v podobě státního příspěvku. Zaměstnavatelům, kteří již nyní přispívají svým zaměstnancům, by se v průměru jejich náklady nezměnily. Uvažovat lze i o nasazení takového systému například pro vybrané profese (např. významná zdravotní rizika apod.).
8. Druhá dlouhodobá systémová změna by mohla spočívat ve sjednocení limitů daňové podpory produktů na spoření na stáří. Dnes je tato podpora roztržštěna na 12 000 Kč na straně účastníka III. Pilíře; 30 000 Kč na straně zaměstnavatele (společně pro penze a životní pojištění) a 12 000 Kč na straně účastníka na ŽP. Stálo by zamýšlení, zda tyto limity nesjednotit do jediného čísla a tím pomoci těm, kterým zaměstnavatel nepřispívá (ale sami by si mohli spořit více, kdyby k tomu byli motivováni), nebo které vůbec zaměstnavatele nemají (např. OSVČ).

Diskuze k bodu 2. 1. – smlouvy pro děti:

Pan Vít **Samek** vyzval zástupce MF, aby se vyjádřili, zda je pro ně schůdné, aby se děti ke svým penězům v průběhu spoření měly možností určitým způsobem dostat (tzv. odbytné). Tato možnost by měla přicházet v úvahu především v okamžiku svéprávnosti dítěte, kdy by bylo možné uzavřít novou smlouvu, jejímž účastníkem již jen zletilý jedinec, který však už možnost si naspořené finance vybrat v nové smlouvě mít nebude. Tím by byl zachován daňový princip, že sjednaná smlouva v sobě nesmí skrývat možnost předčasného čerpání naspořených prostředků.

Paní Irena **Kubátová** uvedla, že smluvní stranou prvotní smlouvy bude dítě už od počátku v zastoupení rodičem nebo jinou osobou. Po konzultacích na MF došli k závěru, že konstrukce povinnosti uzavřít novou smlouvu je umělá. Ale prozatím konečné stanovisko k věci nemají vzhledem k daňové problematice.

Pan Marcel **Pitterling** uvedl, že nejdříve je třeba si posoudit, zda tento návrh je smysluplný z hlediska premis prezentovaných v minulosti. Dle jeho názoru se návrh jednoznačně snaží obejít premisu, že pokud někdo spoří na stáří, pak aby mohl získat daňovou podporu, měl by skutečně spořit na stáří. Problém s umožněním rozhodování o naspořených prostředcích v okamžiku nabytí zletilosti je řešitelný tak,

že jedna smlouva skončí a založí se nová smlouva. Problém je v tom, že v okamžiku výběru části peněz se již nejedná o spoření na stáří a navíc se chce zachovat státní příspěvek z původní smlouvy, na tu novou smlouvu s výjimkou státního příspěvku na vybranou část naspořených peněz.

Pan Vladimír **Bezděk** se dotázal, zda by opravdu došlo u daní k obcházení? Protože pokud by to byly opravdu smlouvy přímo dětí, tak dítě daňovým poplatníkem není. Zaměstnavatelský příspěvek stejně čerpat nemůže, daňové příznání stejně nepodává, daňový problém by vznikat nemusel.

Pan Marcel **Pitterling** na to odpovídá, že v tom reálném čase daňový problém nevzniká. Ale je to obdobné jako u soukromého životního pojištění, kdy určité chování účastníka zapříčiní ztrátu daňového zvýhodnění do budoucna. Tedy v případě, že peníze, byť jen z části, jsou vybrány dříve než v okamžiku dosažení důchodového věku. Je nutno proto domyslet důsledky s jakými se ta první smlouva uzavře.

Pan Vít **Samek** uvedl, že aby to tedy bylo zcela férové, musel by účastník smlouvy vrátit státní příspěvek, který čerpal na ty prostředky, které byly předčasně vyplaceny účastníkovi. Přičemž vyčerpat by bylo možné jen nějaká procenta z naspořené částky, nikoliv celou částku – mohlo by jít např. nejvýše o jednu třetinu naspořených prostředků.

Pan Marcel **Pitterling** na to reaguje, že předložené argumenty jsou relevantní do další diskuse, avšak v tuto chvíli nebude kvůli tomuto návrhu ze strany MF otvírána legislativa. Spíše se k tomu staví skepticky a s ohledem na náhled na daňovou podporu spoření na stáří, nemá mandát pro vyjádření podpory.

Pan Vladimír **Bezděk** se dotázal, zda je dobrou paralelou právě životní pojištění a jeho fungování? Klient se na počátku rozhodne, že chce mít smlouvu v daňovém režimu, který neumožňuje mimořádné výběry nebo naopak smlouvu v daňovém režimu, který je výběry umožňuje, ale rozhoduje se v daném okamžiku, kdy daňové výhody může fakticky čerpat, tedy je subjektem daní z příjmu. Přičemž v daném návrhu u penzí se hovoří o dítěti, které přímo z definice subjektem daní není.

Pan Jaroslav **Vostatek** uvedl, že státní podporu by měl mít maximálně jeden produkt s jednotnou, logickou konstrukcí pro všechny. Někaká specifika pro děti jsou iracionální. I daňový režim musí být logický, srozumitelný. Buď budeme mít produkt penzijního spoření, nebo produkt penzijního připojištění. Má-li platit pravidlo, že se musí spořit např. do 60 let, tak musí platit se vším všudy. Je si nutné vybrat, co vlastně chceme. Vtělíme-li do systému možnosti výběru, celý systém to zkomplikuje. Lze si ale představit kombinaci se stavebním spořením, pokud se stavební spoření současně zruší.

Pan Vít **Samek** na to reaguje, že výše uvedeným způsobem by došlo k příliš zásadnímu zásahu do již řadu let fungujícího důchodového systému. Daňová podpora je velmi

potřebná z hlediska motivace potenciálních účastníků do systému doplňkového penzijního spoření vstoupit a pro rozhodování se o zvyšování odváděných příspěvků. Bez daňových zvýhodnění řada nezbytných systémů nemůže fungovat - u soukromých důchodů, které jsou během na velmi dlouhou trať, to platí dvojnásob.

Pan Zdeněk **Linhart** dodává, že jasně nebylo řečeno, že když půjde o dítě, smlouva bude psaná na dítě v zastoupení rodiče. Účastníkem smlouvy tedy bude dítě, které čerpá státní příspěvek. Co se však stane, když půjde od patnácti let pracovat? V současném systému je pro získání daňové úlevy třeba platit víc než 1000,- Kč měsíčně. Kdo si nezaplatí příspěvek vyšší než 1000,- Kč za měsíc, nečerpá daňovou výhodou, ale pouze státní příspěvek. Děti tím nespádají do daňového režimu. A dítě, které bude spadat do daňového režimu, na to by pohlížel jako na kohokoliv jiného. Pokud třetí osoba bude platit na toto dítě, může on si uplatnit daňovou slevu? Nemůže, tím pádem těch pár případů se dá ušetřit.

Pan Marcel **Pitterling** upozorňuje, že řeč není o aktuálních daňových výhodách, ale o těch budoucích. V momentu, kdy dojde k odčerpání byť jen části příspěvku z toho systému, tak do budoucna zanikají veškeré daňové výhody.

Paní Irena **Kubátová** poukazuje na to, že to je právě tím zásadním. Není přeci žádoucí, aby mladý člověk doplácel na to, že někdy v dávné minulosti určitou část finančních prostředků odčerpál (tj. učinil nějaké rozhodnutí) a už tím pádem navždy přichází o daňové výhody, když se teprve ve většině případů stane účastníkem trhu práce a z příjmů si má spořit na stáří.

Pan Marcel **Pitterling** na to uvádí, že řešení tohoto problému existuje. Jedna smlouva se uzavře se vším všudy. Člověk se v osmnácti letech rozhodne. A to buď tak, že chce smlouvu vypovědět, ukončit a tak vybere všechny prostředky a vrátí státní příspěvek. Poté přichází ona fáze rozhodnutí. Jsou to zdaněné peníze, nezatížené státním příspěvkem a je jen na něm, zda je vezme a uzavře novou smlouvu.

Pan Martin **Potůček** reaguje na to tím, že z důvodu motivace je to třeba upravit jinak. Dítě již v systému je, bylo vedeno k tomu, že je užitečné, aby v systému zůstalo. V případě, že se bude uvažovat o tom, že jedna smlouva končí a jiná začíná, tak přijdeme o onen silný motivační prvek, který přechází z generace na generaci. V případě, že si jedinec v 18 letech vše vybere, nebude pokračovat ve svém důchodovém spoření, což by hrozilo u většiny.

Pan Jaroslav **Vostatek** uvádí, že je tu diskutována varianta, kdy dědeček uzavře smlouvu a ve prospěch vnuka vloží 10 000 korun. Dále se nebude dít nic a až v 18 letech si dítě vzpomene, že nějaká smlouva existuje. Takových smluv se sjedná nějakých 200 ročně. Jen se tím zaplevelí systém.

Pan Miroslav **Jára** konstatuje, že za ASO dávali návrh k tomuto návrhu, aby se tento bod týkal dětí a osob s doživotním handicapem, Hlavní myšlenkou přitom bylo, aby ve

prospěch těchto osob mohli spořit rodiče, V případě smrti těchto rodičů měli jejich potomci zabezpečenou nějakou budoucnost. U mladých a zdravých je toto spoření na důchod, v tak dlouhodobém horizontu nepředstavitelně dlouhé a tak je očekávatelné, že ve zletilosti vše vyberou a spotřebují.

Pan Vít **Samek** následně ukončil diskuzi k tomuto bodu.

Diskuze k bodu 2. 2. – stanovení fixního věku ke vzniku nároku na dávku:

Pan Vít **Samek** navrhuje, aby určitým konsenzem se stanovila tato fixní věková hranice pro nároky na důchod ze III. pilíře.

Pan Jaroslav **Vostatek** navrhuje doporučit sjednocení tohoto důchodového věku v celém III. pilíři. A může to být těch 60 let, což je optimální s ohledem na platné soukromé životní pojištění. S ohledem na situaci ve světě souhlasí i s věkem v rozmezí 55-59 let. Věková hranice v I. pilíři je něco jiného než ve II. a III. pilíři. V prvním pilíři je třeba mít určitou systémovou logiku, třeba i fiskální. Dobrovolný pilíř ve světě obvykle končí jednorázovou výplatou, bez navazující penze. Anuity poskytované soukromými pojišťovnami jsou většinou nesmysl, jelikož jsou drahé. Od dubna 2015 končí z tohoto důvodu povinná anuitizace v britském systému podnikových penzí, od roku 2014 to platí v Německu (Riester-Rente). Ve III. a II. pilíři má logiku, pokud je „věková hranice“ i citelně nižší. Ve III. pilíři u nás potřebujeme mít pevný „důchodový věk“, je neracionální jej vázat na komplikovaně rostoucí důchodový věk v I. pilíři.

Pan Miroslav **Jára** souhlasí s věkem kolem 60 let. Je to věk, kdy lidé mají problém ve složitějších zaměstnáních vykonávat práci. Jelikož je to třetí pilíř, tak je to tak akorát. Ke zvážení by bylo i těch 55 let, jelikož některé ta povolání totiž již šahají do tohoto věku. S ohledem na zdraví je nutno hranici stanovit pevně.

Pan Vít **Samek** navrhuje věk 60 let - je to otázka dosažitelnosti peněz pro zajištění životních potřeb. Generace 55+, která má již dnes velké problémy s uplatněním se na trhu práce, by měla možnost vzít si předdůchod a vykrýt si touto dávkou své životní potřeby např. v případě nezaměstnanosti, která již není kryta podporou v nezaměstnanosti.

Paní Jana **Herboczková** to za sebe vnímá tak, že stanovení věkové hranice pro vznik nároků v 60 letech jde proti smyslu doplňkového penzijního spoření jako produktu spoření na stáří, spousta lidí si to utratí. Pro ročníky našich rodičů toto opatření postrádá smysl. Navíc by tím ztratil smysl institut tzv. „předdůchodů“.

Pan Vít **Samek** reaguje, že předdůchod má logiku v tom, že umožňuje překlenout období nezaměstnanosti ve věku blízkém důchodového věku. V první řadě je tu tedy předdůchod, pak teprve jednorázové vyrovnání jako nejbližší možnost dosáhnout na prostředky doplňkového důchodového spoření při dosažení důchodového věku.

Paní Irena **Kubátová** reaguje, že pro některé ročníky by přestal fungovat smysl předdůchodu v návaznosti na cíl vyhnout se předčasnému důchodu. Pokud se nastaví pevná hranice např. 65 let pro jednorázové vyrovnání, tak pro ročníky, které mají věk odchodu do důchodu 67 let a více, bude předdůchod postrádat smysl.

Pan Vít **Samek** odpovídá, že věková hranice pro nárok na důchod se může posunovat. V prvním pilíři se třeba stanoví hranice 65 let, to ale neznamená, že se časem neposune. Takové rozhodnutí by mělo ovšem být na dalších generacích. Pokud se v I. pilíři např. řekne, že postupné zvyšování důchodového věku končí na hranici 65 let, tam že se zatím zastaví, pak by bylo na místě, aby v III. pilíři byla hranice 65 let stanovena pro nárok na jednorázové vyrovnání a pak by např. měla být stanovena až o pět let nižší věková hranice pro předdůchod, která umožní dosáhnout na peníze o několik let dříve těm účastníkům, kteří nebudou mít možnost pracovat a platit příspěvky až do 60 let. Je nutné zachovat vazbu mezi I. a III. pilířem z hlediska věkových podmínek, tak, aby bylo možné reagovat na aktuální situaci, kdy nerovné šance na stejný věk dožití souvisí velmi úzce s druhem vykonávané profese účastníka.

Pan Miroslav **Jára** jen upozorňuje, že něco jiného je dožití jako takové (otázka zůstává v jakém stavu), nebo jestli se tu neslučuje, kdo je schopen pracovat do 67 let a poté v určitých profesích nemožnost práce. Je třeba rozlišit, věk, dožití a možnosti efektivně pracovat a vůbec být zaměstnaný.

Pan Vít **Samek** reaguje, že výše uvedené problémy jsou záležitostí jiného týmu. S ohledem na diskuzi je nutno z pohledu úkolů PT1 si říct, zda by měla být v doplňkovém penzijním spoření pevná věková hranice, a pokud ano, tak jaká. Zdá se, že z diskuze vyplynulo, že pevná hranice by měla být stanovena, a to na 60, nebo 65 let.

Přikročeno k orientačnímu hlasování

Návrh č. 1: Je třeba mít pevnou věkovou hranici?

Hlasováno: 5 pro, 0 proti, zbytek se držel

Konsenzem byl návrh č. 1 přijat

Pan Vladimír **Bezděk** dále uvádí, že lidem nevádí, že se musí postupovat podle určité tabulky s věkem, ale že ta tabulka se může v horizontu několika let změnit. Tabulka důchodového věku v I. pilíři nezáleží na rozhodnutí klienta či penzijní společnosti, ale na rozhodnutí státu v úplně jiném systému, než v jakém si klient produkt sjednal. Lidé nemají záruku, že jim za několik let nebude tento věk změněn, což je pro ně velká nejistota.

Pan Kryštof **Zrcek** dodává, že je nutné se zabývat otázkou vztahu mezi I. a III. pilířem. Má-li být předdůchod řešením sociální situace osob v předdůchodovém věku, tak pro jejich rozhodování je důležité, kdy nárok na předdůchod mají. Ta konstrukce je taková, že je nějaký zákonný důchodový věk, před tím 3 roky je možnost odejít do

předčasného důchodu a ještě další dva roky před tím je tu institut předdůchodu. A existuje vazba do I. pilíře, že ta doba pobírání předdůchodu se posuzuje jako doba vyloučená, aby se o to nesnižoval osobní vyměřovací základ atd. Ve chvíli kdy bude fakticky zastropován důchodový věk v I. pilíři, bude tím pevně dán i nárok na předdůchod. A pokud bude naopak zastropován věk pro předdůchod a věk v I. pilíři se bude dál nějak posouvat, tak se můžeme dostat do situací, kdy nebude vnitřní logika v tom, v jakém věku bude nárok na předdůchod, v jakém na jednorázovou výplatu a kdy bude ten faktický důchodový věk pro nárok z I. pilíře. Pan Vít **Samek** uvádí, že kompromisem by bylo fixovat věkovou tabulku ke konkrétní smlouvě účastníka doplňkového penzijního spoření.

Paní Irena **Kubátová** upozorňuje na to, že to může být nepřínosné pro účastníka smlouvy ve chvíli, kdy se zákonný důchodový věk sníží.

Paní Jana **Herboczková** dále uvádí, že přece není možné, aby se do ujednání v soukromoprávním vztahu vtahoval veřejnoprávní předpis.

Martin **Potůček** uvádí, že rozhodně je třeba promýšlet důchodovou reformu jako celek. Ale není třeba odbočovat od stanovování pevné hranice věku. Kdybychom postupovali dle I. pilíře, pro budoucího účastníka, který má pětadvacet let, věk se bude 100% měnit. Tím se účastníci dostanou do divné situace. První pilíř je povinný, třetí pilíř je dobrovolný. Přičemž je třeba občany ČR, kteří nevstoupili do III. pilíře, respektovat. Předdůchod je jen pomocný nástroj, pro omezenou skupinu obyvatel. Lépe bude doporučovat jeden věk, který bude minimem a pak by mělo být dáno na vůli účastníků, zda budou spořit dál, nebo budou moci třeba z toho III. pilíře vystoupit.

Pan Vladimír **Bezděk** doplňuje, že nastíněné řešení (fixovat tabulku ke konkrétní smlouvě) by se muselo více promyslet, jelikož by mohlo být vystaveno kritice např. z důvodu diskriminace. Zatím by toto řešení nedoporučoval.

Překročeno k bodu č. 2.3.

Diskuze k bodu 2. 3. - licence:

Pan Vít **Samek** uvádí, že na licence sám nemá jasný názor, nevidilo by mu, aby se obnovovaly každé dva roky. A žádá zástupce MF, zda k tomuto bodu mají nějaký komentář, zejména požádal, zda by mohli okomentovat, jestli by došlo dvouletým obnovováním licencí ke zhoršení podmínek.

Paní Jana **Herboczková** na to reaguje tím, že k ničemu dramatickému by nedošlo, ale je třeba to pojmout v širším kontextu. MF zastává názor, že přístup v jednotlivých sektorech by měl být stejný. U investičních zprostředkovatelů je perioda, po kterou se platí udržovací poplatek, roční. Těžko se hledají argumenty, proč by tady ta situace měla být jiná než v ostatních sektorech.

Pan Vladimír **Bezděk** pro úplnost doplňuje, že se domnívají, že v situaci kdy ze strany regulace není k jednotlivým finančním produktům přistupováno stejně ve všech relevantních aspektech (nejen regulace licencí a věcí souvisejících, ale i v regulaci provizí, kde penze fungují jinak než jiné finanční produkty), vznikají problémy. Dnes jsme ve fázi, že z hlediska vázaných finančních zástupců, má třikrát více lidí licenci na prodej investic než penzí, což je velmi zvláštní situace s ohledem na větší složitost investičních produktů oproti penzijním. Nerovnost zde je a trvá již nějakou dobu. Produkt penzí je jednodušší, ale je prodáván výrazně méně.

Debata k tomuto bodu byla ukončena,

Diskuze k bodu 2. 4. - změna způsobu útrat z transformovaného fondu úplaty:

Pan Vladimír **Bezděk** k tomuto bodu uvedl, že pracují na podrobnějším zdůvodnění tohoto návrhu, pohledu na něj z vícero úhlů pohledu, které bude předloženo na příštím jednání,

Paní Jana **Herbozcková** zdvořile žádá, zda by při tomto podrobnějším zdůvodnění se mohli zaměřit na výpočet výše garance.

Pan Miroslav **Jára** vznáší dotaz, zda to zvýšení je roční nebo za celou dobu správy, načež je mu odpovězeno, že jde o roční účtování. Dále upozorňuje, že dle hospodaření dvou českých pojišťoven je vidět, že u těchto fondů mají problémy.

Pan Vladimír **Bezděk** upozorňuje přítomné, že ČNB zveřejnila na svém webu kompletní data za rok 2014 za sektor penzijních fondů a penzijních společností. Koho to opravdu zajímá, nechť se podívá tam, kde to mají podrobně rozebrané. Správní náklady (mzdy, nájmy, systémy atd.) klesly za sektor o $\frac{1}{4}$ a dosahují k objemu spravovaných aktiv 0,36%. Sektor prochází velkou změnou směrem k nadstandardní efektivitě i z pohledu mezinárodních komparací.

Diskuze k bodu 2.4 byla ukončena,

Pan Martin **Potůček** připomíná, že by do půlky května rád obdržel prodiskutované závěry.

Příště bude jednání zahájeno diskuzí nad bodem 2.4, pak bude vedena debata.

Příští jednání proběhne **30. 04. 2015** od **9:00** v **místnosti č. 116** v 1. patře budovy MPSV Na Poříčním právu 1.

Schůze ukončena v 11: 06

Zapsala: Helena Morozová

Vidoval: Vít Samek

XX

Příloha č. 1 - listina přítomných

| Jméno a příjmení | Organizace |
|-------------------------|-------------------|
| Bezděk Vladimír | APS |
| Havelková Markéta | sekretariát OK |
| Herboczková Jana | MF ČR |
| Jára Miroslav | ASO |
| Ježková Helena | sekretariát OK |
| Král Filip | ČAP |
| Kubátová Irena | MF ČR |
| Linhart Zdeněk | MPSV |
| Morozová Helena | sekretariát OK |
| Pitterling Marcel | MF ČR |
| Potůček Martin | předseda OK |
| Samek Vít | ČMKOS |
| Soudská Kristýna | sekretariát OK |
| Vostatek Jaroslav | VŠFS |
| Zrcek Kryštof | ČSSZ |